

**'Quickscan natuurtoets nieuwbouw
hotel te Wierden'**

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van de flora- en
faunawet*

KLEISSEN
EN PARTNERS

INGEKOMEN
BESTEMD VOOR
BEHANDELD
GECONTROLEERD

12/6/8

**‘Quickscan natuurtoets nieuwbouw
hotel te Wierden’**

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van de flora- en
faunawet*

COLOFON

Titel: 'Quickscan natuurtoets nieuwbouw hotel te Wierden'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 07362

Status: definitief rapport

Datum: 5 december 2007

Auteur: Ing. M.G. Hoksberg

Veldonderzoek: Ing. M.G. Hoksberg

Redactie: M.A. Heinen

Opdrachtgever: Böhm Milieutechniek BV

Contactpersoon Mevrouw L. Bakker

.....
EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2007)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Hoksberg, M.G. (2007). 'Quickscan natuurtoets nieuwbouw hotel te Wierden'. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 07-362. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	3
2.3	Nota Ruimte.....	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied.....	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Flora en vegetatie.....	5
3.3	Zoogdieren.....	6
3.4	Broedvogels.....	7
3.5	Amfibieën en reptielen.....	7
3.6	Vissen.....	8
3.7	Vlinders, libellen en overige ongewervelden.....	8
4	Geraadpleegde bronnen.....	9

Bijlagen

I	Soortenlijst
II	Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is opgesteld op verzoek van mevrouw L. Bakker van Böhm Milieutechniek BV in verband met de voorgenomen bouw van een hotel langs de A35 bij Wierden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en het vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op één veldbezoek op 12 november 2007 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens uit diverse bronnen.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat zij geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Habitatrictlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde natuurmonumenten of specifieke natuurwaarden buiten de EHS. Van fysieke versnippering van de EHS als gevolg van de bouw van een hotel is geen sprake.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- Er zijn geen beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- Er zijn geen potentiële vaste verblijven van vleermuizen aangetroffen. De beoogde plannen zullen geen nadelige gevolgen hebben op mogelijk aanwezige vlieg- en/of jachtroutes of op foerageergebied van vleermuizen;
- Verspreid in het gebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, licht beschermde (Flora- en Faunawet tabel 1) zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten;
- Het plangebied is geen broedgebied voor vogels; met uitzondering van mogelijk een Kievit. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van vogels met een vaste verblijfplaats (Kerkuil, Steenuil, spechten en roofvogels);
- Licht beschermde amfibieënsoorten (FFW tabel 1) als Bruine kikker en Gewone pad zijn enkel foeragerend te verwachten;
- Er zijn geen reptielen, vissen of beschermde ongewervelden aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet annex artikel 75 is niet noodzakelijk;
- Verstoring van broedvogels dient te allen tijde voorkomen te worden. Dit is mogelijk door te voorkomen dat nieuwe broedbiotopen ontstaan in de vorm van ruigten, takkenhopen en zandhopen met steile kanten.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

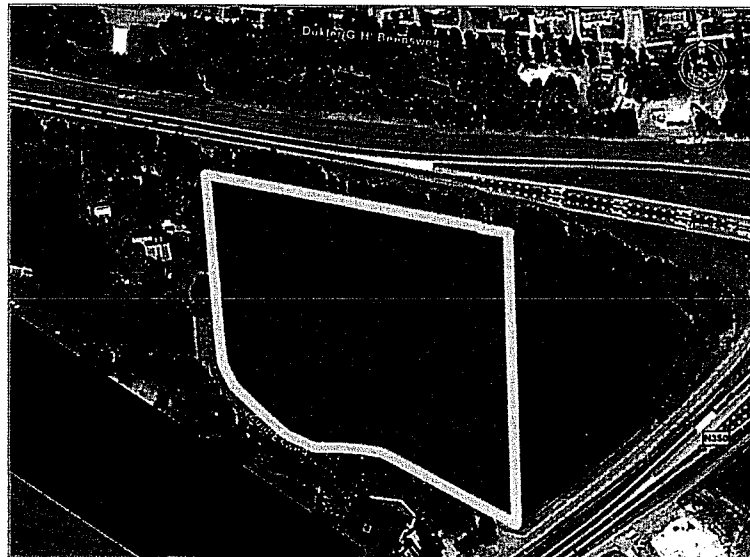
In opdracht van Böhm Milieutechniek BV (contactpersoon mevrouw L. Bakker) heeft EcoGroen Advies B.V. een quickscan natuurtoets uitgevoerd op een maïsakker tussen de Zuid Esweg en de rondweg Wierden. Dit in verband met de voorgenomen bouw van een nieuw hotel.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde herinrichting van het terrein en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied, gelegen tussen Wierden en de nieuwe snelweg A35 bestaat uit een maïsakker, omringd door een erf, eikensingel en een houtwal. Ten zuidoosten van het plangebied loopt de rijksweg N350. De aanwezige bomen en struiken worden volgens het plan ingepast. De oost-west georiënteerde weg ten noorden van het plangebied is opgeheven. Het asfalt en straatmeubilair is reeds verwijderd.

Figuur 1: Luchtfoto met de ligging van het onderzoeksgebied in de gele omlijning (Bron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende quickscan is gebaseerd op één dagbezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om eventueel tot een ontheffingsverlening in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet 1998, waarin opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn en Beschermde natuurmonumenten;
- Structuurschema Groene Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en natuur buiten de EHS zoals ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. Dit wordt ook wel 'externe werking' genoemd.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd. In het onderstaande zijn de effecten op de Natura 2000-gebieden beschreven. Voor een overzicht van die gebieden wordt verwezen naar <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>.

Europese Habitatrichtlijngebieden

Habitatrichtlijngebied 'Wierdense Veld' ligt op een afstand van ca. 4 kilometer. Het gebied kwalificeert zich voor droge en vochtige heide, veenbossen en aangetast hoogveen met regeneratiemogelijkheden.

- *Gezien de afstand van het plangebied tot het Habitatrichtlijngebied en de aard van de beoogde ingreep, kan worden gesteld dat er geen effecten op kwalificerende habitats zullen optreden door de geplande bouw van een woning. Op basis van de terreingesteldheid en het uitgevoerde veldonderzoek in het plangebied (waarbij geen kwalificerende soorten zijn aangetroffen) zijn eveneens geen effecten op kwalificerende soorten te veronderstellen.*

Europese Vogelrichtlijngebieden

De Vogelrichtlijngebieden 'Sallandse Heuvelrug' en 'Engbertsdijksvenen' liggen op respectievelijk ca. 7.5 en 11 kilometer van het plangebied. De Sallandse Heuvelrug is van groot belang als broedgebied voor Roodborsttapuit, Nachtzwaluw en Korhoen. Het Vogelrichtlijngebied 'Engbertsdijksvenen' is van groot belang als broed-, foerageer-, overwinterings- en rustgebied voor Kraanvogel, Geoorde fuut (broedvogel), Dodaars (broedvogel), Taigarietgans, Toendrarietgans en Kleine zwaan. Als een belangrijk foerageergebied voor al deze vogelsoorten wordt aangetast – ook al ligt het buiten de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied – kan er sprake zijn van een externe werking met negatieve effecten.

Gezien de terreingesteldheid is het plangebied niet geschikt als broed- en/of foerageergebied voor genoemde vogelsoorten. Bovendien is het niet

waarschijnlijk dat het plangebied en de directe omgeving – gezien de ligging in de nabijheid van infrastructuur, bebouwing en opgaande groenstructuren – geschikt is als foerageergebied voor overige kwalificerende soorten. Ten tijde van het veldonderzoek zijn bovendien geen ganzen of sporen daarvan aangetroffen.

- *Vanwege de terreingesteld en de barrièrewerking van de in de nabijheid aanwezige infrastructuur, bebouwing en opgaande groenstructuren zijn er geen effecten te verwachten op de instandhoudingdoelstellingen van verderop gelegen Vogelrichtlijngebieden.*

Beschermde Natuurmonumenten

Het dichtst bij gelegen Beschermd Natuurmonument 'Engbertsdijkerven' ligt op een afstand van ca. 11 kilometer ten noordoosten van het plangebied en bestaat uit een heide- en levend hoogveenrestant.

- *Door de beperkte aard en uitstralingseffecten van de beoogde plannen en de barrièrewerking van de tussenliggende infrastructuur en stedelijk gebied, worden geen effecten verwacht die de natuurlijke kenmerken van dit gebied zullen aantasten.*

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur in het leven geroepen en worden ganzen- foerageergebied en weidevogelgebied aangewezen. De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

De locatie ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en behoort ook niet tot andersoortige gebieden die vanwege specifieke natuurwaarden door de provincie zijn aangewezen. Door de omliggende bebouwing en het kleinschalige karakter van de ingreep wordt geconcludeerd dat er geen aantasting plaatsvindt van gebieden die door de provincie zijn aangewezen.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied ligt op 3,75 kilometer van de EHS. De EHS bestaat hier uit het Notter Veld; een bos en heidegebied op 1 km van het Wierdense Veld.

- *Gezien de aard van de ingreep – het bouwen van een hotel – zal geen verstoring optreden op het functioneren van de EHS.*

Natuur buiten de EHS

Het plangebied heeft geen betekenis als 'weidevogelgebied' of 'ganzenfoerageergebied'. Dergelijke gebieden liggen ook niet in de directe omgeving.

- *Er vindt geen aantasting plaats van gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.*

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoek is gebaseerd op één veldbezoek op 12 november 2007 en beschikbare informatie uit beleidsdocumenten en databanken.

De gehanteerde methoden voor het vaststellen van de aanwezigheid van de soorten zijn voor zover mogelijk de gangbare standaarden, zoals deze door de PGO's (Particuliere Gegevensbeherende Organisaties) geadviseerd worden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie "geraadpleegde bronnen") en 'expert judgement', een uitspraak gedaan over de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Het veldbezoek is gericht op relevante soortgroepen – hogere planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, ongewervelden en vissen – en terreinkenmerken.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten (zie ook soortenlijst bijlage I). De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

Natuurloket

Op de website van het Natuurloket (www.natuurloket.nl) is globale informatie te verkrijgen over de aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok. Per onderzochte soortgroep wordt het aantal soorten vermeld dat bedreigd is (Rode Lijst) of beschermd, waarbij ook onderscheid is gemaakt naar verschillende beschermingsregimes.

Het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is (X236 / Y485) is volgens het Natuurloket goed onderzocht op hogere planten, terwijl de rest van de relevante soortgroepen slecht of niet zijn geïnventariseerd.

Uit de soortgroep planten wordt melding gemaakt van één licht beschermde soort (FFW tabel 1) en twee soorten van de Rode Lijst. Er zijn twee licht beschermde zoogdieren in het kilometerhok bekend. Er zijn geen andere beschermde diergroepen en -soorten bekend.

3.2 Flora en vegetatie

Er zijn geen beschermde planten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. Gezien het gebruik van het terrein (intensief gebruikte maïsakker) is het zeer onwaarschijnlijk dat hier juridisch zwaarder beschermde soorten voorkomen. Bomen en struiken worden niet geroid.

Op het terrein groeien typische planten van bemeste akkers (o.a. Kaal knopkruid, Vogelmuur en Duizendblad). Het is aan de noordzijde begroeid met een houtwal met lage Zomereik. In de ondergroei staat Kropaar en Stinkende gouwe. De bomensingel ten westen van de akker bestaat uit Zomereiken met een stamdoorsnede van maximaal 50 cm.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.*

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Vaste verblijfplaatsen

Vanwege het ontbreken van bebouwing en bomen met holten zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied te verwachten.

Vliegroutes en foerageergebied

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en kunnen zodoende beschermd zijn.

Langs de aanwezige houtwal zijn vlieg- en jachtroutes van vleermuizen te verwachten. Deze worden niet aangetast door de bouw van het hotel. Mogelijk foerageren Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger ook in lage aantallen in het plangebied. Het plaatsen van extra lichtbronnen in de directe nabijheid van de houtwal kan wel mogelijke schade geven aan het leefgebied van vleermuizen. Omdat sommige vleermuissoorten gevoelig zijn voor licht op hun vliegroutes is het aan te raden om eventueel aan te brengen verlichting zodanig te plaatsen dat zij niet de houtwal verlichten en de lichtbundel naar beneden schijnt. Belangrijk is dat de houtwal voldoende van licht wordt afgeschermd en voldoende donker blijft.

Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dat is hier niet het geval.

- *Omdat geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en er geen aantasting plaatsvindt van (potentieel) onmisbare vliegroutes en foerageergebied is er als gevolg van de beoogde plannen geen schade te verwachten op vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen hier niet aan de orde.*

Overige zoogdieren

Er is een aantal vaste verblijfplaatsen van licht beschermde, kleine zoogdiersoorten vastgesteld en/ of te verwachten: Huispitsmuis, Veldmuis, Bosmuis en Mol.

Omdat het 'algemene soorten' betreft die vallen onder een licht beschermingsregime (FFW tabel 1), geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 van de Flora en faunawet en is geen ontheffing annex artikel 75 nodig. Ook schadebeperkende maatregelen zijn voor de aanwezige zoogdieren niet noodzakelijk. De juridisch zwaarder beschermde Eekhoorn en Steenmarter (FFW tabel 2) zijn volgens Bode et al. (1999) niet bekend in het kilometerhok. Eventuele nieuwe waarnemingen hebben naar alle waarschijnlijkheid geen betrekking op het plangebied. Dit is ongeschikt als vaste verblijfplaats voor deze soorten.

- *Bij de planrealisatie zullen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en licht beschermde zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde.*

3.4 Broedvogels

Er is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van waarnemingen tijdens het veldbezoek, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en 'expert judgement' is een uitspraak gedaan over de mogelijke soortensamenstelling.

Aan de hand van de terreinkenmerken is vastgesteld dat het plangebied geen relevante waarde heeft als broedgebied voor vogels. Opgaande beplanting is aan de rand van het plangebied aanwezig (houtwal) maar ontbreekt op de locatie zelf. De houtwallen en de singel kunnen fungeren als broedbiotoop voor algemene vogelsoorten als Merel, Vink, Winterkoning en Zanglijster.

Wel is de maïsakker mogelijk geschikt voor Kievit. Deze weidevogel broedt in weilanden en op kale akkers. Om te voorkomen dat de Kievit hier gaat broeden kan men roodwitte linten spannen op de akker. De verstoring van wapperende linten voorkomt broedpogingen. Broedgevallen hebben tot gevolg dat de bouwwerkzaamheden moeten worden uitgesteld tot na de broedtijd.

In het plangebied zijn geen nestplaatsen van vogelsoorten met een vaste verblijfplaats te verwachten zoals spechten, roofvogels en uilen. Er zijn geen geschikte broedplaatsen voor aanwezig.

In de bouwfase is het van belang om geen nieuwe broedgelegenheid voor vogels te scheppen in de vorm van takkenhopen, ruigten en zandhopen.

- *De akker is mogelijk geschikt als broedgebied voor Kievit. Deze soort broedt doorgaans tussen begin maart en half augustus. Met wapperende linten kan vestiging van een broedterritorium worden voorkomen;*
- *Aangeraden wordt om het ontstaan van ruigten, takkenhopen en zandhopen met steile wanden te voorkomen. Dit zijn potentiële plaatsen waar vogels kunnen broeden;*
- *Er mogen geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Versturende activiteiten dienen daarom buiten de periode 15 maart – 15 juli te worden gestart of het terrein dient vooraf op nesten te worden gecontroleerd.*

3.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Er zijn geen amfibieën aangetroffen in het plangebied. Mogelijk zijn Bruine kikker en Gewone pad foeragerend te verwachten. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is voortplanting uitgesloten. Ook is overwintering van amfibieën niet aannemelijk of zeer beperkt mogelijk, aangezien er in het bouwland geen geschikte schuilmogelijkheden aanwezig zijn voor overwinterende amfibieën.

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (RAVON, Natuurloket) zijn deze ook niet te verwachten.

- *De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is voor amfibieën en reptielen niet aan de orde.*

3.6 Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater is de aanwezigheid van vissen binnen het plangebied uitgesloten.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is voor vissen niet noodzakelijk.*

3.7 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied kan worden geconcludeerd dat er geen beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig zijn. Voortplantingsbiotoop van deze diergroepen is eveneens niet aanwezig.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor vlinders, libellen en overige ongewervelden niet aan de orde.*

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (1999). De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.

Broekhuizen S. et al. (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Lange, R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003) Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van Rode Lijsten flora en fauna.

Natuurloket (www.natuurloket.nl).

Provincie Overijssel (www.overijssel.nl).

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl).

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey–Nederland, Leiden.

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (website met Natura 2000-gebieden).

www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik /Aantal	Locatie	Status
> FLORA			
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst			
> ZOOGDIEREN			
Bosmuis	voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Gewone dwergvleermuis	foeragerend	Langs bosschages	FFW - Tabel 3/ HR IV
Huisspitsmuis	voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Laatvlieger	foeragerend	Langs bosschages	FFW - Tabel 3 / HR IV
Mol	voortplantend	Landbouwgebied	FFW - Tabel 1
Veldmuis	voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
> BROEDVOGELS			
Kievit	Mogelijk broedend	Bebouwing	FFW - Tabel 2,3
Merel	Mogelijk broedend	Begroeiing	FFW - Tabel 2,3
Vink	Mogelijk broedend	Begroeiing	FFW - Tabel 2,3
Winterkoning	Mogelijk broedend	Bebouwing	FFW - Tabel 2,3
Zanglijster	Mogelijk broedend	Bosschages	FFW - Tabel 2,3
> AMFIBIEËN EN REPTIELEN			
Bruine kikker	Foeragerend, bep. overwinterend	Akker, overhoeken	FFW - Tabel 1 / HR V
Gewone pad	Foeragerend, bep. overwinterend	Akker, overhoeken	FFW - Tabel 1
> VISSSEN			
Niet van toepassing			
> ONGEWERVELDEN			
Dagvlinders			
Geen relevante soorten			
Libellen			
Geen relevante soorten			

Legenda soortenTabel:

Beschermingsregime Flora- en faunawet (FFW):

Tabel 1: 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;

Tabel 2: 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan goedgekeurde gedragscode;

Tabel 3: Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

Tijdens hun broedseizoen zijn vogels strikter beschermd (Tabel 3) dan buiten deze periode (Tabel 2)

HR II/ HR IV en HR V verwijzen naar de bijlagen uit de Europese Habitatrichtlijn

RL 0 t/m RL 4 verwijzen naar de status op de Rode lijst:

0= Verdwenen; 1= Ernstig bedreigd; 2= Bedreigd; 3= Kwetsbaar; 4= Gevoelig

BIJLAGE II: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (FFW) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de FFW. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de FFW:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De FFW kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de FFW. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verwijderen.
Art. 12	Het is verboden dieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, is verplicht dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

Tabel 1 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de FFW en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de FFW, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart–15 juli.

Tabel 3 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de FFW altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de FFW een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

¹ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor Rode Lijstsoorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna